

بررسی مقایسه‌ای تجارب برتر در تأمین و مدیریت منابع مالی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی (مورد مطالعه: دانشگاه ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا)

فاطمه نصراللهی نیا

دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی توسعه آموزش عالی، گروه آموزش عالی، دانشگاه شهید بهشتی تهران

ارتباط با نویسنده: fatemehnasrollahinia@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۶/۱۷، تاریخ انجام اصلاحات: ۱۳۹۷/۰۶/۲۵، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۶/۳۱

A Comparative Study of Great Experiences in Financing And Financial Resources in Universities And Higher Education Institutions (A Case Study: Singapore National University & Australian National University)

Fatemeh Nasrollahi Nia

Ph.D. Student of Higher Education Development Planning, Department of Higher Education, Shahid Beheshti University

Received 08/09/2018, Revised 16/09/2018, Accepted 22/09/2018

چکیده

امروزه مبحث اقتصاد آموزش از جایگاه مهمی در نظام آموزش عالی کشورهای مختلف جهان، برخوردار است. در واقع، مسائل و وضعیت مالی واحدهای آموزشی و اعضای یک دانشگاه و پاسخ به این سؤال که بودجه و نیازهای مالی دانشگاه چگونه تأمین می‌شود و درآمدها و هزینه‌های آن، چگونه مدیریت می‌شود، از جمله موضوعات کلیدی است که مورد توجه سیاستگذاران و تصمیم‌گیرندگان در زمینه تأمین و مدیریت منابع مالی قرار می‌گیرد؛ از این رو، پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت مالی دانشگاه‌های ملی سنگاپور و ملی استرالیا (به عنوان دو نمونه از دانشگاه‌های کارآفرین پیشرو در جهان) صورت گرفته است. بدین منظور، مطالعه حاضر توصیفی و از لحاظ زمانی مقطعی است و دانشگاه‌های ملی سنگاپور و ملی استرالیا به عنوان نمونه‌های مورد مطالعه، انتخاب شده و صورت‌های مالی آن‌ها در طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۲، مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. داده‌های پژوهش از طریق جستجو و بررسی پایگاه‌های اطلاعاتی مرتبط و وب سایت تخصصی دو دانشگاه نامبرده شده، جمع آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داده است که تنوع شیوه‌های تأمین مالی و شفافیت و پاسخگویی مالی در این دو دانشگاه با یکدیگر متفاوت است. همچنین، مطالعه و مقایسه نسبت صورت‌های مالی دانشگاه ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا نشان‌دهنده بالاتر بودن نسبت دارایی و بدهی‌های دانشگاه ملی استرالیا در مقایسه با دانشگاه ملی سنگاپور و بالاتر بودن نسبت هزینه‌های دانشگاه ملی سنگاپور در مقایسه با دانشگاه ملی استرالیا در طی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶ است.

کلمات کلیدی: بررسی مقایسه‌ای، صورت‌های مالی، مدیریت منابع مالی، دانشگاه ملی سنگاپور، دانشگاه

ملی استرالیا

مقدمه

امروزه یکی از عوامل مؤثر در توسعه پایدار دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، تأمین مالی فعالیت‌های علم و فناوری است؛ در واقع، تصمیم‌گیری‌های مالی با توجه به اثر سیاستگذاری و جهت‌دهنده رفتارهای سازمانی و ذی‌نفعان آموزش عالی از اهمیت قابل توجهی برخوردار است و در جوامعی به ویژه کشورهای پیشرفته، نقش ابزار و ساز و کارهای مالی در مدیریت و راهبری آموزش عالی، بسیار پررنگ است. ارزیابی موقعیت مالی یک سازمان در فرایند تصمیم‌گیری آن‌ها امری ضروری است و تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی به تصمیم‌گیرندگان داخلی و خارجی این امکان را می‌دهد تا بتوانند یک دید کلی نسبت به سازمان و وضعیت آن کسب کنند (نصیری پور و همکاران، ۱۳۹۱: ۷۸)؛ در این ارتباط، عمده اطلاعات مالی یک سازمان همچون نهاد دانشگاه در صورت‌ها و گزارش‌های مالی^۱ آن منعکس می‌شود و می‌توان صورت‌های مالی هر دانشگاه را عصاره اطلاعات مالی آن دانشگاه دانست که تحلیل این صورت‌های مالی می‌تواند تصویر کلی و منسجمی از وضعیت و عملکرد مدیریت منابع مالی در اختیار ذی‌نفعان و ذی‌نقشان قرار دهد، همچنین از آن‌جا که دانشگاه‌ها به عنوان نهادی که از منابع عمومی استفاده می‌کند شناخته می‌شوند، از طریق صورت‌های مالی و ارائه آن‌ها می‌تواند پاسخگوی جامعه باشد.

در حقیقت، دغدغه مدیریت مالی یک دانشگاه این است که منابع مالی از کجا تأمین شوند و چگونه و با چه روش‌هایی استفاده شوند که هزینه‌ها کاهش یافته و ارائه خدمات به بهترین نحو باشد؟ در این میان، دو نگرش اصلی نسبت به منابع مالی در آموزش وجود دارد: یکی نگرش "نهاده‌ای" و دیگری نگرش "سیاستگذاری"؛ در نگرش نهاده‌ای، منابع مالی به عنوان اصلی‌ترین حامل و نهاده در نظر گرفته می‌شود که به کمک آن سایر عوامل آموزشی (مانند به خدمت‌گیری نیروی انسانی، توسعه فضای آموزشی، تأمین و تدارک تجهیزات آموزشی و تهیه منابع درسی) فراهم می‌شود، در این نگرش عوامل آموزشی به چگونگی تأمین منابع مالی حساسیت و توجهی ندارند و نیز تأمین‌کنندگان منابع مالی نقش و رسالتی در ارتباط با نحوه مصرف و هزینه کردن منابع عهده دار نیستند. از سوی دیگر، نگرش سیاستگذاری، منابع مالی را به عنوان پایه‌ای ترین نهاده در نظر می‌گیرد؛ با این حال، قابلیت سیاست‌گذاری و مدیریت و راهبری نیز برای آن قائل است و با در نظر گرفتن قابلیت امور مختلف آموزش و تربیت نیروی انسانی از راه چگونگی تأمین و تخصیص منابع مالی مدیریت و راهبری می‌شود؛ (نادری، ۱۳۹۴: ۲).

در واقع، به نظر می‌رسد موضوع تأمین و تخصیص منابع مالی، به این بستگی دارد که از چه منظری به آن‌ها نگریسته شود؛ به عنوان مثال، روش سند هزینه از منظر واحد آموزشی (دانشگاه)، نوعی روش تأمین منابع از طریق متقاضیان (غیر دولتی) است، در حالی که از دیدگاه نهاد تخصیص دهنده (دولت)، نمونه‌ای از روش تخصیص منابع تقاضا محور می‌باشد که از طریق افراد، منابع مالی را به مؤسسات آموزشی تخصیص می‌دهد (رسته مقدم و نادری، ۱۳۹۴: ۱۲۶).

بدین ترتیب مدیریت مالی یک دانشگاه، مدیریت منابع و مصارف مالی جهت ارائه خدمات بهینه دانشگاه است که در حال حاضر، برای تحقق اهداف گزارش‌گری مالی یک سازمان همچون دانشگاه، صورت‌های مالی زیر تهیه و ارائه می‌شود:

¹ Financial report

۱. ترازنامه^۱ یا صورت وضعیت مالی دانشگاه که خلاصه ای از وضعیت مالی یک مؤسسه در یک تاریخ معین است.
۲. صورت سود و زیان^۲ که خلاصه نتایج عملیات یک نهاد و سازمان را در یک دوره مالی مشخص نشان می‌دهد.
۳. صورت گردش وجوه نقد^۳ که خلاصه تأمین منابع مالی یک مؤسسه و چگونگی استفاده از آن (مصارف) را در فعالیتهای سرمایه‌گذاری در یک دوره مالی نشان می‌دهد.

بنابراین با توجه به اهمیت بررسی و ارزیابی وضعیت مالی یک دانشگاه و نقش گزارش‌ها و صورتهای مالی در شفافیت بخشیدن به تصمیم‌گیری‌ها و سیاستگذاری‌های مالی، در این پژوهش، سعی بر آن است تا با بررسی و مقایسه صورتهای مالی دانشگاه‌های برتر همچون دانشگاه‌های ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا، تا آن‌جا که ممکن است از تجارب این دانشگاه‌ها برای نحوه تأمین مالی پایدار دانشگاه‌های کشور، استفاده شود؛ لذا پژوهش حاضر، در پی پاسخگویی به دو سؤال اصلی زیر است:

- تحلیل هم‌مقیاس ترازنامه‌های مالی دانشگاه ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا در طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۲، نشان‌دهنده چه تفاوت‌ها و شباهتهایی است؟
- تحلیل نسبت صورتهای مالی دانشگاه ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا در طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۲، نشان‌دهنده چه تفاوت‌ها و شباهتهایی است؟

۱- روش پژوهش

مطالعه حاضر، توصیفی و از لحاظ زمانی مقطعی و از نظر هدف آن، کاربردی است. با توجه به این که هدف اصلی این پژوهش، بررسی و تحلیل عملکرد دانشگاه‌های ملی سنگاپور و ملی استرالیا در تأمین و مدیریت منابع مالی با تأکید بر تجزیه و تحلیل ابعاد صورت‌ها و گزارش‌های مالی این دو دانشگاه است، داده‌ها و یافته‌های این پژوهش از طریق مراجعه به وب سایت دو دانشگاه ملی سنگاپور و ملی استرالیا و بررسی و تحلیل گزارش‌های مالی سال-های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶، بوده است. همچنین، پس از استخراج داده‌ها و نسبتها مالی به تجزیه و تحلیل آن‌ها اقدام شده است.

۲- یافته‌های پژوهش

۱-۲. معرفی دانشگاه ملی سنگاپور

دانشگاه ملی سنگاپور^۴ قدیمی‌ترین دانشگاه سنگاپور است و همچنین از نظر تعداد دانشجو بزرگترین دانشگاه این کشور است. تونی بلر، نخست‌وزیر سابق بریتانیا نام این دانشگاه را در فهرست دانشگاه‌های تحت کمک هزینه تونی بلر در کنار نام دانشگاه دورهام و دانشگاه ییل قرار داد. بر اساس نظام بین المللی رتبه‌بندی دانشگاهی QS این دانشگاه در رتبه‌ی ۲۸ جهان قرار دارد.

¹ Balance sheet

² Profit and Loss Statement

³ Cash flow form

⁴ National university of singapore

بیانیه مأموریت دانشگاه: دگرگون ساختن نحوه تفکر افراد و انجام امور از طریق آموزش، پژوهش و ارائه خدمات چشم انداز: یک دانشگاه جهانی پیشرو در قلب آسیا با هدف تأثیرگذاری بر آینده

۲-۲. معرفی دانشگاه ملی استرالیا

دانشگاه ملی استرالیا^۱، یک دانشگاه دولتی در کانبرا، پایتخت استرالیا است که در سال ۱۹۴۶ تأسیس و تنها دانشگاهی است که توسط پارلمان استرالیا تشکیل شده است. پردیس اصلی این مرکز علمی در حومه اکتون واقع شده است که علاوه بر چند مؤسسه ملی، شامل ۷ دانشکده آموزشی و پژوهشی نیز است. این دانشگاه، از حضور ۶ برنده جایزه نوبل در بین اعضای هیأت علمی و دانش آموختگان خود بهره می برد. لازم به ذکر است که ۹۴٪ تحقیقات صورت گرفته در این دانشگاه از سازمان دولتی تعالی در تحقیقات استرالیا دارای درجه «بالا تر از استاندارد جهانی» هستند. دانشگاه ملی استرالیا، علاوه بر فضای آموزشی منحصر به فرد با دانشجویان بومی و بین المللی، از محیطی پویا نیز برخوردار است که حضور سالن های آمفی تئاتر، سالن های ورزشی، کلوب های تفریحی متعدد در ایجاد آن سهم بسزائی دارند.

برخی از چشم اندازهای دانشگاه:

- ارتقای تحقیقات بین المللی و نوآوری ها
- افزایش مهارت ها و تجارب دانشجویان و افزایش رضایت دانشجویان در پی آن
- ایجاد فرهنگ همکاری با جامعه در زمینه تحقیقات و آموزش های دانشگاه

۲-۳. تحلیل هم مقیاس ترازنامه های مالی دانشگاه ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا

صورت مالی مقایسه ای به تجزیه و تحلیل صورت های مالی در دوره های متوالی اطلاق می شود که تحلیل کنندگان آن تغییر مطلقه ارقام صورت های مالی و همچنین درصد تغییرات از یک سال به سال دیگر را محاسبه کرده و بدین ترتیب اطلاعات جامع تری از صورت های مالی استخراج می شود. بدین ترتیب، در ادامه و در جدول (۱) و (۲)، به ترازنامه های هم مقیاس دانشگاه ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا برای مشخص شدن و مقایسه صورت ترازنامه های این دو دانشگاه، اشاره خواهد شد.

¹ Australian national university

جدول (۱): ترازنامه هم‌مقیاس دانشگاه ملی سنگاپور

۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۲	صورت مالی
۰.۳۳	۰.۳۴	۰.۳۵	۰.۳۸	۰.۴۱	دارایی غیر جاری
۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰۲	دارایی نا مشهود
۰.۰۶	۰.۰۶	۰.۰۶	۰.۰۷	۰.۰۲	وجوه نقد
۰.۶۷	۰.۶۶	۰.۶۵	۰.۶۲	۰.۵۹	دارایی جاری
۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱	کل دارایی
۰.۰۹	۰.۱۲	۰.۱۱	۰.۰۷	۰.۰۷	بدهی جاری
۰.۲۶	۰.۲۴	۰.۳۰	۰.۳۴	۰.۳۵	بدهی غیر جاری
۰.۳۵	۰.۳۶	۰.۴۱	۰.۴۱	۰.۴۲	کل بدهی
۰.۶۵	۰.۶۴	۰.۵۹	۰.۵۹	۰.۵۸	دارایی خالص
۳۵.۹۰	۲.۴۵	۴.۸۵	۵.۱۵	۱۱.۷۴	کمک های مالی
۲۴.۳۴	۱.۷۳	۳.۲۳	۳.۳۳	۷.۷۴	هزینه نیروی انسانی
۶.۷۷	۰.۴۷	۰.۹۴	۰.۹۸	۲.۲۷	هزینه استهلاک
۴۹.۸۲	۳.۴۸	۶.۶۳	۶.۸۷	۱۶.۱۸	مجموع هزینه ها
۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	مجموع در آمد کل

جدول (۲): ترازنامه هم‌مقیاس دانشگاه ملی استرالیا

۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۲	صورت مالی
۰.۷۸۴	۰.۸۳۳	۰.۸۹۲	۰.۸۸۰	۰.۸۷۷	دارایی غیر جاری
۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	—	—	دارایی نا مشهود
۰.۰۷۶	۰.۰۶۷	۰.۰۴۵	۰.۰۴۴	۰.۰۴۰	وجوه نقد
۰.۲۱۶	۰.۱۶۷	۰.۱۰۸	۰.۱۱۹	۰.۱۲۳	دارایی جاری
۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	کل دارایی
۰.۰۹۱	۰.۰۷۴	۰.۰۷۰	۰.۰۸۲	۰.۰۸۰	بدهی جاری
۰.۲۸۳	۰.۳۰۶	۰.۲۸۹	۰.۲۴۸	۰.۲۹۵	بدهی غیر جاری
۰.۳۷۴	۰.۳۸۰	۰.۳۵۹	۰.۳۳۰	۰.۳۷۵	کل بدهی
۰.۶۲۶	۰.۶۲۰	۰.۶۴۱	۰.۶۷۰	۰.۶۲۵	دارایی خالص
۰.۴۶۲	۰.۵۰۶	۰.۵۴۳	۰.۵۶۵	۰.۶۰۹	کمک های مالی
۰.۴۶۶	۰.۴۸۲	۰.۵۱۴	۰.۵۲۸	۰.۵۰۵	هزینه نیروی انسانی
۰.۰۸۹	۰.۰۷۹	۰.۳۵۲	۰.۰۷۳	۰.۰۷۰	هزینه استهلاک
۰.۹۴۳	۰.۹۰۲	۰.۹۸۵	۰.۹۸۰	۰.۹۳۷	مجموع هزینه ها
۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	مجموع در آمد کل

*براساس جمع دارایی ها مقیاس شده اند

مقایسه و بررسی ترازنامه‌های هم‌مقیاس دو دانشگاه ملی استرالیا و سنگاپور، نشان می‌دهد که روند تغییرات دارایی‌ها، بدهی‌ها و هزینه‌های دانشگاه ملی استرالیا در طی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶، با یک شیب ملایم و به

صورت خطی اتفاق افتاده است. در واقع، وضعیت صورت مالی دانشگاه استرالیا در طی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶، با ثبات‌تر و پایدارتر از روند صورت‌های مالی دانشگاه ملی سنگاپور است و تنها در دارایی غیر جاری، دانشگاه استرالیا مقدار بیشتری نسبت به دانشگاه ملی سنگاپور دارد. از سوی دیگر، دانشگاه ملی استرالیا در طی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶ بیشتر در جریان میزان کل دارایی، هزینه استهلاک و مجموع در آمد، کل دارایی عدم یکنواختی بوده است. از سوی دیگر، بررسی اطلاعات حاصل از ترازنامه هم مقیاس دانشگاه سنگاپور، نشان می‌دهد که کمک‌های مالی دریافتی و مجموع هزینه‌های دانشگاه ملی سنگاپور، در طی پنج سال متوالی ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶ افزایش یافته و یک روند صعودی داشته است و در برابر آن، هزینه استهلاک این دانشگاه در طی این پنج سال کاهش پیدا کرده است؛ همچنین مجموع هزینه‌ها از جمله هزینه‌های نیروی انسانی و استهلاک، دارایی خالص و مجموع درآمد کل دانشگاه ملی سنگاپور نسبت به دانشگاه ملی استرالیا بیشتر بوده است. از طرف دیگر، درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری خالص در دانشگاه ملی سنگاپور که از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵، دارای سیر صعودی بوده است، در سال ۲۰۱۶، کاهش یافته و می‌توان علت آن را در افزایش ارائه خدمات اجتماعی و تعیین بودجه برای خدمت و کمک به دانشجویان کم درآمد و بیمار به عنوان مأموریت‌های سال ۲۰۱۶ این دانشگاه دانست.

در ادامه و برای تبیین و توضیح یافته‌های حاصل از ترازنامه‌های هم مقیاس دانشگاه ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا، تحلیل نسبت صورت‌های مالی (دارایی‌ها، بدهی‌ها و هزینه‌ها) این دو دانشگاه صورت گرفته است که به طور دقیق‌تری، شیوه مدیریت مالی در دو دانشگاه را نشان می‌دهد.

۴-۲. تحلیل نسبت‌های مرتبط به صورت‌های مالی دانشگاه ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا

نسبت‌های مالی ابزار سنتی ولی همچنان قوی و متداول برای تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی است که از دیرباز مورد علاقه استفاده کنندگان نظیر تحلیل‌گران مالی اعتبار دهندگان سرمایه‌گذاران و مدیران مالی بوده است، در این تحلیل به جای به کارگیری ارقام کلی صورت‌های مالی از نسبت‌های ترکیبی این ارقام به منظور دستیابی به تصویر واضحی از شرکت‌ها استفاده می‌شود (علیمحمدی و همکاران، ۱۳۹۴).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول (۳): نسبت‌های مرتبط به دارایی‌های دانشگاه‌های ملی سنگاپور و استرالیا در طی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶

نسبت‌های مرتبط به دارایی‌ها	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶
دارایی غیر جاری	۰.۴۱	۰.۳۸	۰.۳۵	۰.۳۴	۰.۳۳
وجوه نقد	۰.۰۲	۰.۰۷	۰.۰۶	۰.۰۶	۰.۰۶
دارایی جاری	۰.۵۹	۰.۶۲	۰.۶۵	۰.۶۶	۰.۶۷
دارایی خالص	۰.۵۸	۰.۵۹	۰.۵۹	۰.۶۴	۰.۶۵
نسبت دارایی‌ها	۰.۸۷۷	۰.۸۸	۰.۸۹۲	۰.۸۳۳	۰.۷۸۴
دارایی غیر جاری	۰.۰۴	۰.۰۴۴	۰.۰۴۵	۰.۰۶۷	۰.۰۷۶
وجوه نقد	۰.۱۲۳	۰.۱۱۹	۰.۱۰۸	۰.۱۶۷	۰.۲۱۶
دارایی جاری	۰.۶۲۵	۰.۶۷	۰.۶۴۱	۰.۶۲	۰.۶۲۶
دارایی خالص	۰.۸۷۷	۰.۸۸	۰.۸۹۲	۰.۸۳۳	۰.۷۸۴

مقایسه و بررسی نسبت دارایی‌های دانشگاه ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا در طول سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۲ نشان‌دهنده این است که در طول تمامی این پنج سال، دارایی‌های غیر جاری دانشگاه استرالیا نسبت به دانشگاه ملی سنگاپور بیشتر بوده است و در مقابل آن، دارایی‌های خالص دانشگاه ملی سنگاپور در طول این پنج سال، از دارایی‌های خالص و جاری دانشگاه ملی استرالیا بیشتر بوده است؛ علت چنین امری می‌تواند سیاست‌های جذب دانشجویان خارجی، به‌کارگیری سیاست‌های کارآفرینی، ایجاد مدارس مهارتی و تأسیس آزمایشگاه‌های تحقیقاتی در دانشگاه ملی سنگاپور باشد که این امر موجب افزایش وجوه نقد و دارایی خاص این دانشگاه نسبت به دانشگاه ملی استرالیا شده است. همچنین، دانشگاه ملی استرالیا به دلیل افزایش فعالیت‌های مشاوره‌ای و تحقیقاتی و نیز سرمایه‌گذاری‌هایی که برای فروش محصولات پژوهشی خود دارد، نسبت به دانشگاه ملی سنگاپور از دارایی‌های غیر جاری بیشتری برخوردار است.

جدول (۴): نسبت بدهی‌های دانشگاه‌های ملی سنگاپور و استرالیا در طی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶

نسبت بدهی ها/کل دارایی	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶
بدهی جاری	۰.۰۷	۰.۰۷	۰.۱۱	۰.۱۲	۰.۰۹
بدهی غیر جاری	۰.۳۵	۰.۳۴	۰.۳	۰.۲۴	۰.۲۶
کمک‌های مالی	۱۱.۷۴	۵.۱۵	۴.۸۵	۲.۴۵	۳۵.۹
بدهی جاری	۰.۰۸	۰.۰۸۲	۰.۰۷	۰.۰۷۴	۰.۰۹۱
بدهی غیر جاری	۰.۲۹۵	۰.۲۴۸	۰.۲۸۹	۰.۳۰۶	۰.۲۸۳
کمک‌های مالی	۰.۶۰۹	۰.۵۶۵	۰.۵۴۳	۰.۵۰۶	۰.۴۶۲

همان‌طور که نتایج حاصل از جدول (۴)، بیانگر افزایش دارایی‌های غیر جاری دانشگاه ملی استرالیا نسبت به دانشگاه ملی سنگاپور است، در مورد بدهی‌های غیر جاری هم چنین افزایش روندی در دانشگاه ملی استرالیا نسبت به دانشگاه ملی سنگاپور در طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۲، مشاهده می‌شود. اما کمک‌های مالی دریافت شده در دانشگاه ملی سنگاپور، نزدیک به ۳۰ درصد بیشتر از کمک‌های مالی در دانشگاه ملی استرالیا است. علت چنین امری را می‌توان افزایش وجوه نقد به علت سیاست‌های کارآفرینی و جذب دانشجویان بین‌المللی در دانشگاه ملی سنگاپور دانست که این امر موجب کاهش پیش دریافت از دولت و کمک‌های مالی سرمایه معوق در دانشگاه ملی سنگاپور شده است.

جدول (۵): نسبت هزینه‌های دانشگاه‌های ملی سنگاپور و استرالیا در طی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶

نسبت هزینه‌ها	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶
دانشگاه ملی سنگاپور	۹۵۸,۲۸۸	۱,۰۲۸,۶۳۸	۱,۰۷۸,۸۱۰	۱,۱۵۸,۴۱۳	۱,۲۳۹,۵۷۶
دانشگاه ملی استرالیا	۲۸۱,۵۶۶	۳۰۲,۱۰۶	۳۱۴,۳۹۸	۳۱۸,۳۹۳	۳۴۱,۸۱۳
نسبت هزینه نیروی انسانی	۰.۵۰۵	۰.۵۲۸	۰.۵۱۴	۰.۴۸۲	۰.۴۶۶
نسبت هزینه استهلاک	۰.۰۷	۰.۰۷۳	۰.۳۵۲	۰.۰۷۹	۰.۰۸۹

مقایسه و بررسی نسبت هزینه‌های دانشگاه ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا در طول سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۲، بیانگر این است که در هر دو دانشگاه، نسبت هزینه نیروی انسانی نسبت به هزینه استهلاک بیشتر بوده و به طور کلی، چنین رویدای طبیعی است؛ چرا که اصلی‌ترین و مهم‌ترین عنصر یک دانشگاه، نیروی انسانی آن دانشگاه است. همچنین، قابل ذکر است که در طول سال ۲۰۱۶، پرداخت هزینه‌های متعدد جهت ارائه خدمات کارآفرینی اجتماعی دانشگاه از یک سو و افزایش مجموع هزینه‌های عملیاتی از سوی دیگر، موجب کاهش سود سالانه دانشگاه ملی سنگاپور در سال ۲۰۱۶ شده است. هزینه‌های نیروی انسانی در دانشگاه استرالیا، شامل هزینه‌های مربوط به فعالیت‌های تحقیقاتی با هدف دستیابی به دانش و فهم علمی و فنی جدید، هزینه‌های توسعه که به

عنوان هزینه‌هایی جهت مزیت اقتصادی برای آینده دانشگاه معرفی شده‌اند و همچنین سایر وام‌های دانشجویی است.

۳- نتیجه‌گیری

با عنایت به بررسی عملکرد مالی دانشگاه های ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا می‌توان دریافت که تنوع شیوه‌های تأمین مالی و شفافیت و پاسخگویی مالی در این دو دانشگاه با یکدیگر متفاوت است. با توجه به مطالعه و مقایسه گزارش های مالی اهمیت راهبردی مدیریت مالی را می‌توان در این دو دانشگاه به خصوص دانشگاه ملی سنگاپور، به وضوح دید. چشم انداز و بیانیه مأموریت مبتنی بر خردورزی و ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت از نقاط قوت این دو دانشگاه مورد بررسی است. البته برنامه مدونی در هیچ یک از دانشگاه‌ها برای کاهش هزینه های مالی دیده نشد.

مقایسه نسبت صورت های مالی دانشگاه ملی سنگاپور و دانشگاه ملی استرالیا نشان دهنده بالاتر بودن نسبت دارایی و بدهی های دانشگاه ملی استرالیا در مقایسه با دانشگاه ملی سنگاپور و بالاتر بودن نسبت هزینه های دانشگاه ملی سنگاپور در مقایسه با دانشگاه ملی استرالیا در طی سال های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶ است. همچنین، سیاستگذاری تأمین و مدیریت منابع مالی در دانشگاه ملی سنگاپور نسبت به دانشگاه ملی استرالیا، نشان‌دهنده تضمین راهبری چند جانبه این دانشگاه از طریق ایجاد شرایط لازم برای مشارکت گروه‌های متعددی همچون انجمن‌های خیریه، مدارس مهارتی و مراکز علم و فناوری در اداره مالی دانشگاه است؛ از طرف دیگر مدیریت و تأمین منابع مالی از جمله درآمدهای عملیاتی در دانشگاه ملی استرالیا، شامل کمک‌های مالی دولت استرالیا که در برگیرنده قانون تأمین مالی آموزش عالی^۱، قانون حمایت از آموزش عالی^۲، طرح مشارکت تحصیلات در آموزش عالی^۳، برنامه‌های اعطای وام^۴ و کمک‌های مالی شورای پژوهشی استرالیا است، می‌باشد.

یافته‌های حاصل از بررسی ترانزنامه‌های هم مقیاس و تحلیل نسبت صورت‌های مالی، نشان‌دهنده آن است که هنگامی که وضعیت مالی دانشگاه‌ها مطلوب بوده، مصرف دارایی‌ها کمتر بوده و بر حجم آن افزوده شده است و در مواقع مضیق مالی انباشته دارایی‌ها کاهش یافته است، به طوری که در بحران‌های مالی حتی از اصل دارایی‌ها نیز کاسته شده است؛ همچنین، نتایج حاصل از بررسی و تحلیل صورت‌های مالی هر دو دانشگاه ملی استرالیا و ملی سنگاپور بیانگر آن است که سیاست مدیریت مالی هر دو دانشگاه مبتنی بر حمایت به جای نظارت است که در راستای تضمین آزاد اندیشی آکادمیک در دانشگاه و جلوگیری از دخالت های غیر آکادمیک در امور دانشگاهی شکل گرفته است.

بنابراین مرور و بررسی صورت‌های مالی دانشگاه‌های برتر جهانی، نه تنها موجب توضیح و تبیین وضعیت مالی دانشگاه مورد بررسی می‌شود، بلکه از این تجارب جهت توسعه کیفی آموزش عالی کشور می‌توان الگوبرداری کرد. در واقع، بررسی صورت‌های مالی دانشگاه‌های برتر جهانی از یکسو موجب شناسایی ابزارهای نوین مالی در تأمین منابع مالی آموزش عالی خواهد شد و از سوی دیگر به ارتقاء و به‌روز رسانی مکانیزم‌های اجرایی تأمین منابع مالی کمک خواهد کرد.

¹ Higher education funding act

² Higher education support act

³ Higher education contribution scheme

⁴ Higher education loan program

مراجع

- [۱] رسته مقدم، آرش و نادری، ابوالقاسم (۱۳۹۴). "الگوهای تأمین منابع مالی و استخراج آموزه‌هایی برای نظام آموزش عالی ایران"، فصلنامه انجمن آموزش عالی ایران، سال هفتم، شماره دوم، صص ۱۵۲-۱۱۳
- [۲] علی محمدی، علی محمد؛ عباسی مهر، محمد حسین و جوهری، احمد (۱۳۹۴). "پیش‌بینی بازده سهام شرکت‌ها با استفاده از نسبت‌های مالی تحت رویکرد درخت تصمیم"، نشریه راهبرد مدیریت مالی، سال سوم، شماره یازدهم، صص ۱۵۱-۱۲۹
- [۳] محجوب، حسن؛ نادری، ابوالقاسم؛ خرازی، کمال و انتظاری، یعقوب (۱۳۹۶). "بررسی عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری استراتژیک مالی در دانشگاه تهران"، فصلنامه انجمن آموزش عالی ایران، سال هشتم، شماره دوم، صص ۱۱۱-۸۱
- [۴] نادری، ابوالقاسم، مالیه آموزش، (۱۳۹۴). ویراسته‌ی رضوان، فرشاد، چاپ دوم، ویراست ۲، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- [۵] نصیری پور، امیر اشکان؛ طلوعی اشلقی، عباس؛ طبیبی، سید جمال‌الدین؛ ملکی، محمد رضا و گرچی، حسن ابوالقاسم (۱۳۹۱). "تحلیل صورت‌های مالی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور"، نشریه مدیریت سلامت، دوره ۱۵، شماره ۴۹، صص ۸۷-۷۷

- [6] "Annual report 2012" (2013). Australian national university. available online at about.anu.edu.au/profile/annual-report
- [7] "Annual report 2013" (2014)
- [8] "Annual report 2014" (2015)
- [9] "Annual report 2015" (2016)
- [10] "Annual report 2016" (2017)
- [11] "Annual report 2013". National university of singapore
- [12] "Annual report 2014". National university of singapore
- [13] "Annual report 2015". National university of singapore
- [14] "Annual report 2016". National university of singapore
- [15] "Full financial statements for the financial year", (2016). National university of singapore